

[4] Агєєва Н.М. Цифрова трансформація логістичних систем в умовах глобалізації // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2023. — №78. — С. 66–72.

[5] Губська К. В. Міжнародна логістика: Навчальний посібник. — Київ: Центр учбової літератури, 2021. — 256 с.

УДК 656.073

**ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ
АВТОРИЗОВАНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАТОРІВ В УКРАЇНІ
ПРИ ВИКОНАННІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ**

**JUSTIFICATION OF THE EXERCISE OF THE FUNCTIONING OF
AUTHORIZED ECONOMIC OPERATORS IN UKRAINE WHEN
CARRYING OUT FOREIGN TRADE TRANSACTIONS**

канд. техн. наук І.Г. Лебідь¹, канд. техн. наук Н.О. Лужанська¹

¹Національний транспортний університет (м. Київ)

I.H. Lebid¹N.O., PhD (Tech.), Luzhanska¹, PhD (Tech.)

¹National Transport University (Kyiv)

Авторизований економічний оператор (АЕО) — це суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, який отримав офіційне визнання митних органів як надійний партнер. АЕО має право на спрощення митних процедур та преференції в обслуговуванні [1].

Перевагами діяльності АЕО в Україні є такі чинники: прискорення та спрощення митного оформлення; пріоритетне проходження контролю; можливість попереднього випуску вантажу; зниження частоти фізичного огляду вантажів; підвищення репутації компанії на міжнародному рівні [2]. До недоліків варто віднести: складну і довготривалу процедуру сертифікації; необхідність дотримання стандартів та високий рівень відповідальності; додаткові витрати на аудит, внутрішній контроль, документацію.

Доцільність функціонування обумовлена тим, що авторизовані економічні оператори стимулюють розвиток чесного та прозорого бізнесу. Для підприємств, які системно працюють на міжнародному ринку, це інструмент конкурентної переваги та зменшення витрат. Його впровадження в Україні є також частиною уніфікації із митною системою ЄС. В Україні програма Уповноважений економічний оператор (УЕО) була запущена у серпні 2020 року після прийняття необхідних законодавчих змін та підзаконних актів у процесі наближення до європейського митного законодавства та стандартів зовнішньоекономічної діяльності [3].

У реєстрі авторизованих економічних операторів Державної митної

служби України [4] станом на 06.05.2025 року налічується 91 підприємство, що має такий статус. У 2023 році в Україні було 21, а у 2024 році – 78 АЕО. Це свідчить про те, що практика запровадження інституту АЕО в Україні перебуває на ранньому етапі розвитку та лише поступово набуває поширення серед учасників зовнішньоекономічної діяльності.

Така динаміка українських компаній збігається з динамікою більшості країн ЄС за перші чотири роки реалізації програми (2008-2011), а іноді перевищує її: більшість країн (17 держав-членів) мали подібний або нижчий темп зростання кількості дозволів УЕО; у 8 країнах спостерігався вищий темп зростання кількості дозволів УЕО; з 28 країн ЄС лише 3 країни (Франція, Німеччина, Нідерланди) збільшили кількість своїх УЕО значно швидшими темпами, ніж Україна.

Однак ці країни загалом мають набагато суворіші вимоги до компаній щодо зберігання та відновлення документів та інших бізнес-процесів, надійність яких є умовою отримання цього статусу. Тому авторизація компаній у цих країнах не вимагала великої кількості додаткових вимог [3].

Така динаміка збільшення АЕО в Україні демонструє попит з боку бізнесу на спрощені митні процедури, зниження операційних витрат та підвищення логістичної ефективності. Програма АЕО забезпечує низку преференцій, таких як пріоритетне митне оформлення, рідкісні фізичні огляди, а також можливість попереднього випуску вантажу. Для підприємств, які системно працюють на міжнародному ринку, це вагомий інструмент оптимізації митних витрат та підвищення конкурентоспроможності. До того ж, авторизація за програмою АЕО підвищує репутацію компанії як надійного партнера на міжнародному рівні.

Порівняння динаміки розвитку АЕО в Україні з країнами ЄС також є позитивним сигналом. Протягом перших років реалізації програми українські показники були в деяких випадках вищими за темпи зростання в більшості країн-членів ЄС. Це підтверджує потенціал та готовність українського бізнесу до впровадження європейських підходів у митному адмініструванні.

З точки зору інвестиційної привабливості, впровадження програми АЕО свідчить про наближення митної системи України до європейських стандартів. Це полегшує інтеграцію українських компаній у глобальні ланцюги постачання, а також створює сприятливе середовище для іноземних інвесторів, які очікують прозорих, прогнозованих і безпечних процедур.

У сукупності це свідчить про те, що функціонування програми АЕО в Україні є доцільним та перспективним, як з точки зору внутрішнього попиту на послуги, так і з позиції підвищення інвестиційної привабливості держави на міжнародному рівні. Таким чином, розвиток інституту АЕО є важливим кроком на шляху до гармонізації митних процедур України з міжнародними стандартами та зміцнення партнерських відносин між бізнесом і державою, однак на даному етапі вимагає активнішої підтримки з боку держави та стимулювання підприємств до участі в програмі.

[1] Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів: Закон України від 02.10.2022 р. № 141-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-ix#Text> (Дата звернення: 20.05.25 р.)

[2] Статус авторизованого економічного оператора (АЕО) та його переваги. Доступ за посиланням: <https://kmp.ua/uk/analytics/exclusive/authorized-economic-operator-aeo-status-and-its-advantages/> (Дата звернення: 20.05.25 р.)

[3] 4 роки програми АЕО в Україні: попри війну бізнес продовжує демонструвати європейські темпи долучення. Доступ за посиланням: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/news/4-roky-programy-aeo-v-ukrayini-popry-vijnu-biznes-prodovzhuje-demonstruvaty-yevropejski-tempy-doluchennya> (Дата звернення: 20.05.25 р.)

[4] Реєстр авторизованих економічних операторів Державної митної служби України. URL: <https://cabinet.customs.gov.ua/aeopubliclist>

УДК 656.225

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БЛОЧНИХ ПОЇЗДІВ У ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

MATHEMATICAL MODELING OF THE EFFICIENCY OF BLOCK TRAINS IN FREIGHT TRANSPORTATION

аспірант О.О. Логозинський, канд. техн. наук, доцент В.М. Прохоров
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

O.O. Logozytskyi (postgraduate), V.M. Prokhorov, PhD (Tech.),
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

Інтенсивний розвиток логістичних технологій у залізничному транспорті обумовлює необхідність пошуку ефективних рішень для організації вантажних перевезень. Одним із таких рішень є блочні поїзди, що формуються на станції відправлення без подальшого сортування. Ця технологія активно використовується у Німеччині, Польщі та Китаї в рамках концепцій unit-train та shuttle-train, де показала високу ефективність у зниженні витрат і прискоренні доставки [1]. В Україні потенціал цієї технології залишається недостатньо реалізованим, що й зумовлює актуальність дослідження. Метою роботи є розробка математичної моделі для кількісного обґрунтування доцільності використання блочних поїздів у вантажних перевезеннях. Для цього було застосовано метод лінійного програмування, який дозволяє формалізувати задачу мінімізації сумарних витрат за певних технічних обмежень. Цільова функція моделі має вигляд [2]:

$$Z = 508x + 712y \rightarrow \min \quad (1)$$

де: x — кількість блочних поїздів; y — кількість звичайних поїздів.

Коефіцієнти 508 і 712 сформовано на основі оцінених витрат часу (8 годин і 12 годин відповідно) [3] та енерговитрат (500 та 700 умовних одиниць) [4].